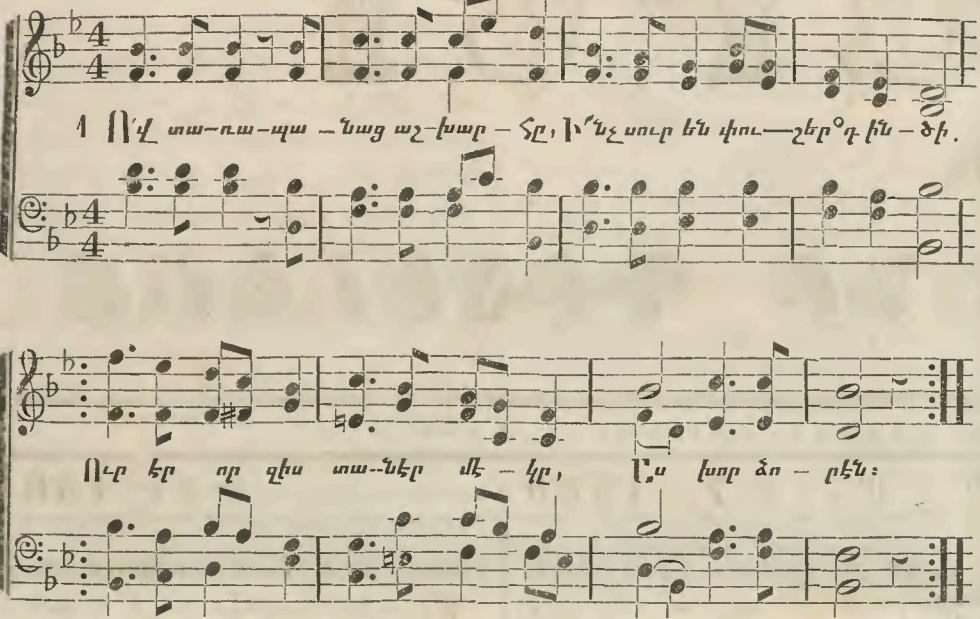

Իր Գրքերը • Ե. 19 •

ԽՈՐ ԶՈՐԸ

- 1 Ո՛վ տա-ռա-պա - նաց աշ-խար - Տը, Ի՛նչ սուր են փու-շերդի-ն - ծի.
- 2 Ո՛վ Խորայելի տանողը,
Ի՛նչ ամպի կրակի սկզբնով.
Ընկածանգ անցնուր մեր անձը,
Ըս խոր ձորեն:
- 3 Բայ՛ չհովիւ՝ դուն Տէր Յիսուս իմ,
Բայ՛ քու սիրոյդ բազում կենք.
Հետո՛ս եղբի զօրեղ պաշտպան իմ,
Ըս խոր ձորեն:
- 4 Սուրբ Հոգի՛ հզօր Եստուած մեր,
Հաղթէ՛ թշնամաց ուժովդ.
ՍԻ՛ թողուր զիս դեռ չեղած վեր
Ըս խոր ձորեն:
- 5 Ո՛հ ի՛նչ վիշտ ու ցաւ քաշիմ ես,
Հոս կեանքիս բաժին եղած,
Ընդունէ՛ զիս երբ ելեմ ես
Ըս խոր ձորեն:

Եստուածներն մեզ հրատարակեցին համար:

ԵՐԿԻՆՔԻ ԶԱՐԲԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ե. Եստուած սուրբ է, երկինքը սուրբ է. և գրուած է թէ՛ «Հոն բնաւ անմաքրութիւն գործող մը պիտի չմտնէ, ո՛չ ալ պղծութիւն» (Յայտ. ԻԿ. 27.) սակայն ցաւալի է ըսիլ թէ շատ Քրիստոնեաներ կան, որ կամ յայտնի կամ ծածուկ մեղքի մէջ շողախած՝ յոյս ունին երկինքը մտնել: Ի՛նչ է աւսոյսին հիմը: Քրիստոսի հաւատարմին է. շիտակ և առանց տարակուսի կ'ըլլար ատ յոյսը, թէ որ պատճառն ըստոյդ ըլլար — ճշմարիտ հաւատքով սիրտը լցուած ըլլար. բայց իրօք բանն ասոր հակառակն է. քանզի սրտին մէջ ճշմարիտ հաւատքը միշտ զօրութիւն ունի անոր ապստամբ կիրքերն ու ցանկութիւնները սանձել և կառավարել: «Ո՛վ է որ աշխարհին կը յաղթէ, եթէ ոչ անկիայ՝ որ կը հաւատայ թէ Յիսուսը Որդի Եստուծոյ է» (Ե. Յովհ. Ե. 5.) «Գոհութիւն Եստուծոյ, որ մեզնի յաղթութիւն կու տայ մեր Տէր Յիսուս Քրիստոսի ձեռքովը»: (Ե. Կորնթ. ԺԵ. 57.) Իւս ասոր հաւաքաւորներ վկայեցին և միջոնաւորներ ալ կը վկայեն փորձառութեամբ:

Հիմա զարմանալի բան չէ՞ աս ճշմարտութեան հակառակ սուտ յուսով Քրիստոնեայ կոչուած մը ինքզինքը խաբէ. և առաւել զարմանալի չէ՞ որ աս ճշմարտութեանը տեղեակ ու ընդունող Քրիստոնեայ մը տակաւին մեղքի մէջ ապրի ունայն վտահալութիւնով:

Ո՛հ, «Իս ձեզ չեմ ճանչնար» (Մատթ. ԻԵ. 12.) Ի՛նչ սոսկալի յուսահատութեան մէջ խորունկ ընկղմող ահաւոր պատասխան մըն է մեռեալ հաւատքով՝ «Տէր՝ Տէր, բաց մեզի», ամենաթշուառ աղաղակողին: Սեղան ու սրբութիւնն հակառակ են մէկմէկու. մեղաւորն ու երկինքն հակառակ բաներ են. քանզի անգղղջ մեղաւորն ու Քրիստոս չեն կրնար միաբանիլ երբեք: Ուրեմն մեզի դէմ շարունակ չարութիւններ, և հոսաւորող յաղթանակներ չեն: Քրիստոնեաներ իրենց հոգիները յարմարեցնեն իրենց հոգիները իրենց հոգիները: (Պիոյի շարունակութիւնը)

ՊՈՒՏԱՅԱՆՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԻՄՆԵՆԱՆՈՒԹԻՒՆ

Հոռոմեականները Չինաստանն ուսուցնին խօսելու մուտք գտան տասնուհին տարեկան տղան մէջ, և չ'իզուէին:

Ներուն վարպետութիւնովը բաւական նոր հաւատքը ընդունողներ եղան: Ես կայսերութեան հիւսիսային դաւառնութիւնն մէջ հիմա քանի մը հազար Հոռոմեականութիւնը ընդունողներ կան: Բայց ան տեղի Հոռոմեականութիւնը ուրիշ տեղերունին պէս միշտ մարդկային ապականեալ բնութեանը զգացումներուն և նախապաշարմունքներուն կը յարմարեցնէ ինքզինքը: Հոռոմեական պաշտամունքին արարողութիւնները այնչափ նմանութիւն ունին Չինաստանի Պոտայականներուն բրածին, որ մէկ գրութիւնն միւսին դառնալու համար Հոռոմեականներուն տօնացոյցին մէջն սուրբերը՝ իրենց մեռած նախնիներուն տեղը իրեն երկրպագութեան առարկայ դնելէն քիչ աւելի բան կը պարունակէ: Իրենց տուններուն և մատուռներուն մէջ ամէն տեսակ պատկերներ ու արձաններ ունին՝ Երրորդութեան անձերն ալ ասոնց մէջ ըլլալով, որուն վրայի նմանութիւններն են ծեր մարդ մը, Յիսուս խաչին վրայ, և աղանի մը: Երբեք մարդուն աչքին կը զարնէ այս երկու գրութիւններուն մէկմէկու հետ ունեցած նմանութիւնն ու չ'ուզէ քանդակաւորութիւնը մէկ մը անգամ քարոզել մէջ չեղ մը ըսեր է որ Պոտայականութիւնը Մատանային վարպետութեամբ շարժած հակառակ գրութիւնն ըլլալու է Քրիստոնեական հաւատքին յառաջդիմութիւնը խափանելու:

ԿԱՏԱՐԵԱԼ ՓՐԿԻՉ ՄԸ

Ենթամ մը Նիւէյլայի Պատուելի Սալան Եստուածաբանին Պապական Քաջանայ մը եկաւ, ու իրենց մէջը եղած տարբեր կէտերուն վրայով համարձակ խօսելու փափաք մը ցուցուց: Եստուածաբանը պատասխան տուաւ թէ ինք մասնաւոր փափաք մը չունի վեճաբանութեան, բայց միշտ պատրաստ է իր մէջը եղած յոյսին պատճառ տալու, ու երջանիկ պիտի ըլլայ անոր հետ կրօնական նիւթի վրայ խօսելու: Ու անկիայ նստելու հրաւերելով հարցուց, «Քրիստոսի կը հաւատաս»: «Ենդուշտ», պատասխան տուաւ իսկոյն. «Կը հաւատաս նաև թէ Քրիստոս Եստուած է»: «Եստարակոյս»: «Ուրեմն, թէ որ Քրիստոս Եստուած է, բոլոր իր գործերը կատարեալ ըլլալու են: Ենանի չէ՞»: Քաջանան տարակուսեցաւ, բայց վերջապէս հաստատեց: «Ուրեմն, թէ որ բոլոր իր գործերը կատարեալ են, քաւութիւնն ալ կատարեալ գործ

են, քաւութիւնն ալ կատարեալ գործ մը ըլլալու է, ինտո՛ր կրնան ուրեմն, Կոյս Սարիամը կամ անոր բարեխօսութիւնները, կամ ապաշխարանք քաշելը՝ կամ մարդկային արժանաւորութեան գործքերու յուսովը աս կատարեալ գործին վրայ բան մը աւելցունել, կամ անկիայ աւելի զօրաւորել փրկելու»: Քաջանան գոհարութեան մտաւ, պատասխանեց թէ անոր վրայովը առաջ աս լուսովը խորհած չէր, ու ըսաւ թէ աս բանին վրայ հայրերուն կարծիքը պիտի նայի. նոյն ատենը անկիայ աւելի աղէկ սեպեց քննութիւնը եկեղեցիին յանձնելու, իրեն երկրի վրայ մի միայն ճշմարտապէս ճանչցուած եկեղեցի: Բայց Սալան Եստուածաբանը աւելի աղէկ սեպեց Քրիստոսը քարոզել ու ան ալ խաչը կ'աւելի իրեն հիմն ու գլխաւորութիւն եկեղեցւոյ: Ես ջանքը յաջողուցաւ, քաջանան Եստուածաբանին եղաւ, ու հիմա նոյն օրէնքալ վարդապետութիւնը կը քարոզէ:

ԲՈԼՈՐԸ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՏՈՒՐ

Գինէն մի խոռոչ: Սրտիդ ամէն մէկ շարժումը բոլորովին անոր ձեռքը յանձնէ. աշխատէ միայն մէկ առարկայ մը ունենալու, ու միայն մէկ նպատակ մը. ու աս գիտաւորութիւնով Եստուծոյ տուր սրտիդ պահպանութիւնը: Սուրբ Հոգիին Եստուածային ազդեցութիւնները աւելի առնելու համար աղաղակէ, որ այսպէս Ենկիայ բուհոգի պահպանած ու պաշտպանած ատենը՝ անկիայ ան մէկ ու միայն մէկ ջրանցքին առաջնորդուի, որ կեանքը խորին ու մաքուր պայծառ ու խաղաղ ըլլայ. անոր մի միայն եղբորը Եստուծոյ կամքը ըլլալով՝ անոր մի միայն ջրանցքը Քրիստոսի սէրը ու անոր հաճելի ըլլալու փափաքը ըլլայ:

ԱՊԱՀՈՎ ԱՊԱՍՏԱՆԱՐԱՆԸ

Երեւելի Եստուածաբանին մէկը իր մահուան անկողինին վրայ իր քովը գտնուող իրեն եղբայր եկեղեցականին մէկուն ըսաւ, «Ինչո՞ր իմ գրածներս ու քարոզածներս մէկդի ձգելով՝ (որ ան գրութիւններուն ու քարոզներուն համար հարեալները յաւանականութեան մէջ Եստուած կ'օրհնէ) միայն մէկ բան մը կայ որ հիմա ինձի միջիտարութիւն կու տայ, և անկիայ սա խօսքն է, «Ես որ ինձի կու գայ, բնաւ դուրս պիտի չ'աննմ» կը կարծեմ թէ ես կրնամ հոգիս ատ խոստմունքին յանձնել»: «Թէ որ հազար հոգի ունենայիր», պատասխան տուաւ իր բարեկամը, «կըրնայիր անոնց ամէնն ալ աս մէկ խօսքին վտահալեցնել»:

ՏՂԱՅՈՅ ՀԵՄԵՐ

ԱՂՕԹՔԸ ԻՆՉ Է

Քսան տարիի չափ առաջ պղտիկ տղի մը քոյրը իրիկուան պառկելու ատենը տարաւ ակապարը անկողնին դրաւ: Տղան ծունկ չոգեց ակոթի մը դով իր աղօթքը ընելու: Մանկամարդ տիկին մը որ հոն հիւր էր, ներկայ էր, ու տղան ըրած աղօթքը մտիկ ըրաւ: Տղան գիտէր թէ տիկինը զինքը կը նկատէ. ու քանի որ ինք զգոյշ կերպով մը իր աղօթքը կ'ընէր, աչքերը երկինք վերցուցած, ու ձեռքերը իրար բերած, տիկինը փոփաւոր մը «Ինչ անուշիկ աղօթք կ'ընէ» ըսաւ: Սինակ աս խօսքը ըսաւ, բայց տղան լսեց անկիայ, ու իր սիրտը հպարտութիւնով լեցուեցաւ: Ենկիայ իր աղօթքին մէջը հազիւ թէ Եստուծոյ վրայով խորհիւր էր, ու տալ կաւին ուրախ ու երջանիկ անկողին

գնաց, չէ թէ Եստուծոյ հաճելի ըլլալուն, հապա ինք գովուելուն համար: Եսիկայ աղօթք էր. ըսեմ ձեզի թէ անկիայ ետքը ինչ ըրաւ, ու դուք անկէ կրնաք դատել: Ենկիայ օր մը թուոցիկ («Եստ») մը շինեց, բայց անկիայ չէր թուէր, հապա կըրը կըրը կըրը դառնար: Քիչ մը աշխատելէն ետքը անկիայ օգին մէջը թուոցիկու համար, բարկացաւ ու գետնը զարկաւ ու վրան ոտքովը կոխկոտեց: Քովը մէկը չկար, ու անկիայ թուոցիկին քֆրանց, բայց բարձր ձայնով չէ, հապա ցած ձայնով, վախաւով որ լսող մը չըլլայ: Ենկիայ ան նոյն լեզուովը հայհոյեց, որուն համար տիկինը ըսեր էր թէ «Ինչ անուշիկ աղօթք կ'ընէ»: Ենկիայ հայհոյած ատենը Եստուած մոռցաւ, ինտոր որ նաև իր աղօթքն ըրած ատենը: Ըրածը աղօթք էր:

Քանի մը տարի անցաւ, ու տղան ութ տարու եղաւ, ու շատ անգամ շատ նեղութիւն կ'զգար երբոր իր մեղքերը միտքը կը բերէր: Ես ատենը պլտիկ տղաներուն փրկուելու ճամբան սորվեցնող պարզ ու խրատական գիրքեր հրատարակուած չէին: Ենկիայ գիտէր թէ աղօթք ընելու է, բայց աղէկ չէր հասկըցեր թէ Յիսուս Քրիստոս ինտոր մեր Փրկիչը կ'ըլլայ: Ճշմարիտ է թէ անկիայ շատ անգամ Քարոզիչին ու իր մօրը անոր վրայով խօսելնին լսեր էր, բայց մէկը իր հասկընալու կերպովը չ'մեկնեց իրեն թէ պէտք է սիրէ Փրկիչը ու ապաւինի անոր՝ ինչպէս որ իրեն հօրը պիտի ընէր: Ենչանգիստ եղած ատենը իր խղճմանքը հանդարտեցնելու համար, որոշեց որ ամէն օր երեք անգամ՝ դաղտուկ աղօթք ընէ: Ետեն մը աս դաղտափրին ետէն գնաց ետքը կամաց կամաց անհոգութեան զարկաւ, ու աղօթք ընելը մոռցաւ, մինչև որ բան մը սոսկացուց զինքը, որ ատեն նորէն սկսեց, ու կորսնցուցած ատենին տեղը լեցնելու համար՝ ան աղօթք ընելը մոռցած օրերը համարեց, ու ծնկան վրայ դալով մինչև որ ամէն մէկ անհոգ եղած օրուան տեղը երեք երեք հեղ աղօթք որ չըրաւ չեղաւ: Բայց ձանձրալի բան էր այնքան երկան ատեն ծնկան վրայ մնալը, ուստի սկսեց լիւստելով ընել աղօթքը որ շուտով վննայ, չգալով թէ մինակ բառերը ըսելէն աւելի բան մը պէտք էր: Եսիկայ աղօթք ընել էր:

Շատ մը տարիներ ալ անցան, ու տղան մեծցաւ մարդ եղաւ: Իր հայրն ու մայրը մեռան, ու շատ միջ ալ իր բարեկամներն էին: Ինք սիրողներէն շատ քիչերը մնացին, ու ինք ուրիշ երկիր գնաց. հոն տրտում էր ու միջառարկի. զգաց թէ աշխարհիս ամէն բանը ըր ունայն և հոգիին կարօտները լեցունելու կարող չէին: Ենկիային մէջ ճշմարիտ երջանկութիւն չունէր, ու գալու կեանքին նայելով ալ յոյս չունէր. գիտէր թէ Եստուած իրեն բարեկամ չէր, Եստուած չէր կըրնար մեղաւորին հաճութիւն ունենալ, ու ինք զգաց թէ մեղաւոր մըն է: Կիւրակի օր մը եկեղեցի գնաց, ու հոն Քրիստոսի վրայով լսեց անանկ կերպով մը, որ բնաւ առաջ լսած չէր: Տրամուտեան մէջ թաղուած իր պառկելու սենեակը մտաւ, ու իր հոգեոյն տագնապովը ինքզինքը գետնը փռեց, ու Տէրոջմէն խնդրեց որ իրեն ողորմի: Չգաց թէ իր Երարիչին առջև ինքզինքը չ'ընար բաւական խոնարհեցնել: Բարի և սուրբ Եստուծոյ դէմ անանկ երկան ատեն ու այնքան շատ մեղան չեղան վրայ զղջաց, ու որոշեց որ Սուրբ Հոգիին օգնութիւնովը, ալ անանկ չընէ: Ենկիայ Քրիստոնեայ եղաւ, ու ան ատենը փորձառութիւնով տեսաւ թէ Տէրոջ սիրոյն ու շնորհքին մէկ բոպէի վայելմունքը տասը հազար աշխարհ կ'արժէր: Ես էր աղօթքը:

ԿՈՍՏԵՆԻՆՈՒՊՈԼԻՍ
Մարտ 7, 1860:

ՅՈՐԴԱՆԵԱՆ ԸՆԴՈՒՅՑ ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՊՈՐՏ ԸՆԿՐՈՒԹԵԱՆ

Հատ հաճելի է մեզի իմացնելու կարող ըլլալ թէ աս տարի Մեքիկայի Պորտ Բնկերութեան Յորդանան ընծայ մը ընկերութեան հաճախորդները իրենց հաճախարարական խնդիրներուն առաջարկութիւնը առ հասարակ ընդունելու թեան մը արժանացաւ, ու արդէն աս նպատակով ստորագրութիւն մը սկըսուեցաւ:

Մասնաւոր հաճութեան ալ արժանի է ասիկայ որ Մեքիկայի մէջ առաջարկութիւն ըլլալը դիտարկելէն առաջ, հաճախորդի ալիք ասլ կողմերէն եղբայրներ իրենք իրենցմէ նոյն բանը միտք ըրած ու մինչեւ անգամ ստակ հաւքելու գործին ալ ձեռքարկած էինք:

Ընտրութիւն մէջ եղբայր մը շնորհաբար կան նամակ մը դրած էր բոլոր եկեղեցիներուն՝ առաջարկելով որ կայսերութեանս մէջ եղած ամէն մէկ Մեքիկայի բանական՝ բաց իշխանի աղքատներէն, աս տարի մէկ թաւ (25 զուրուշէ չափ) տալով մասնակից ըլլան Մեքիկայի Պորտ Բնկերութեան Յորդանան ընծային:

Հոս պատահութիւն կ'առնենք հետեւեալ քանի մը բաները յիշեցնելու ընդ թերթիդներուն, տեսնելով մէկ քանի անձերու ասոր նպատակը կամ ասանկ շարժումի մը հարկաւորութիւնը սխալ հասկընալը:

1. Ըստ հանգանակութեան դիտարկութիւնը ճշդիւ խառնուրդ մը ընկել պիտի ըլլայ: Բնաւ կարծուելու չէ թէ ասիկայ տուրքի պէս բան մը ըլլայ, կամ թէ ուղէ չունի ասիկայ վճարելու է. «Մեքիկայ ինչպէս որ իր ստորովը կը յօժարի, թող այնպէս տայ. չէ թէ տրտմութեամբ կամ ստիպմամբ. ինչու որ Մատուս յօժարակամ տուրք կը սիրէ»: (Բ. Կ. Բ. Բ. Բ. 7:)

2. Ըստ հանգանակութեան դիտարկութիւնը երախտագիտութեան արտաշայտութեան մը պէս է, — շնորհակալութեան ընծայ մը: Փափաքելի է որ ամէն մէկը մտածէ թէ ինքը ինչ ընդունած է Մեքիկայի մէջ եղող Քրիստոնէայ ընկերներուն գործակցութիւնովը. ու թէ որ ընդունածը արժէք մը ունի կը սեպէ, տարակոյս չկայ որ երախտագիտութեան զգացում մը պիտի արձարծէ: Վստահութիւն ունինք որ հաճախորդի մէջ կան բազմաթիւ անձինք՝ որոնք կ'զգան թէ անգին պարզեւ մը ընդունած են Մեքիկայի Պորտ Բնկերութեան միջոցովը. — պարզեւ մը որ աշխարհիս մէջ բոլոր ոսկիին ու արծաթին հետ չեն փոխեր, ու իրենց սիրտերը երախտագիտութիւնով լի է Մատուսի հանդէսի միւս կողմը ատ մեծ ու բարեկամակ Քրիստոնէայ եղբայրներուն ընկերութեանը՝ որ Մատուս գործիքներն եղան աս պարզեւ իրենց վրայ բերուելուն: Ու ճիշդ ասանկներուն համար է հանգանակութեան առաջարկութիւնն ալ: Հիմա պատահութիւն կայ սիրտերուն երախտագիտութիւնը երեւան հանելու աս ընկերութեան Յորդանանին խառնուրդ ընծայովը:

3. Ըստ հանգանակութեան դիտարկութիւնը ընկերութեան ներկայ դրժուարութիւնը տալիք օգնութիւնը չէ: Ընտրութիւնը կարեւոր է ու մեծ ալ կարտուութիւն կայ ատոր, (թէպէտ յիշեցնելու ալ ենք՝ ինչպէս արդէն ալ ըրած ենք թէ Մեքիկայի Քրիստոնէաները աս գործին համար պակաս տուած չեն, այլ տարուէ տարի աւելցուցած ըլլալին շատ յայտնի է, միայն գործին մեծցած ըլլալէն է որ պարտք եղած է.) բայց հանգանակութեան դիտարկութիւնը նպատակն է,

«Եւս» սրտին զգացմանը պատշաճ պէս արտայայտութիւն մը տալ: Միւսիկայ

շատով ալ քիչով ալ կրնայ ըլլալ. ինչպէս որ կը սորվինք Քրիստոնէ հաճախորդի մէջ որքանակի կնկանը ընծային վերայով ըսածէն: (Մ. Բ. Բ. Բ. 44:)

Երկրորդ՝ Ընտրութիւնը համար աշխատող Մեքիկայի Քրիստոնէայ եղբայրներուն վրայ յոյժ տալու ու քաջալերելու աղբեցութիւն պիտի ունենայ. այն աս տեսակ կամաւոր ընծայ մը հաճախորդի խնդիրներէն դալով, որ երախտագիտ ու կարեկից սրտին ըզգացումը կը յայտնէ, թէ եւ տրուած գումարը շատ պզտիկ բան մըն ալ ըլլայ, Մեքիկայի ու Բնկերայի մէջ ալ եւս Մատուս ժողովուրդին մեծ զուարճութիւն կու տայ, ու իրենց ջանքերը կրկնապատկելու կը դրդէ:

Ու երկրորդ՝ Մեքիկայի մէջ պիտի ըլլայ հաճախորդի մէջ աս ընծան զուարթամտ սիրով ընդունելուն:

Ուղեղ զգացումներու գործածութիւնն ու մեր ստացուածներուն Քրիստոնի նուիրումը ամէն ատեն իր հետը օրնութիւն մը կը բերէ: Ուղեղստով տուողին տեղը՝ հոգիին վրայ Մատուս կը լեցնէ հաղթարարական անգամաւելի չնգեւոր առատ օրնութիւններ:

Ուրեմն թէ որ ան զգացումը գտնուի մէկու մը մէջ որ իր ըրած օգնութիւնը պզտիկ բան մը ըլլալով անօգուտ է, բնաւ ասանկ պատճառով մը աղբուրու չէ: Պօղոս Բարեպաղ կ'ըսէ. «Այն զի թէ որ առաջ յօժարութիւնը ըլլայ՝ տալու ունեցածին չափովը ընդունելի է, ու չէ թէ չունեցածին չափովը: (Բ. Կ. Բ. Բ. 12:)

Կոստանդնուպոլսոյ մէջ ասանկ ընծայ մը ընկելու յօժարութիւն ունեցողին կ'իմացնենք որ Պալմաք Խանին քովի Գրքատունը Մեքիկայի Պորտ Բնկերութեան գանձապետին յանձնէ, կամ հաճախորդի մէջ ընկերութեան որ եւ իցէ Միսիոնարներուն:

ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բնդրայի մէջ հրատարակուած «Կիւս օվ Չըրչիս» անուն պարբերական թերթի մը հետեւալ կրօնական լուրերուն յունուար ամիսին համառօտ բովանդակութիւնը քաղած ենք:

Ենթադրուած Ենթադրուած (Յունուարի) կրօնական սրտաշարժ գէպքերուն մէջ երեւելին է Յունուարի երկրորդ շաբթուան ընդարձակօրէն աւելցած օրեր բանութիւնը՝ հաճախորդի Ենթադրուած եղած առաջարկութեան մը համաձայն: Ենթադրուած ուրիշ կողմերը, ինչպէս նաեւ Մեքիկայի Գաղղիա՝ Գերմանիա ու Օւկիցի հաղաւոր Քրիստոնէաներ ժողովուրդէն միարան աղօթք ընկելու Սուրբ հոգիին ու բոլոր ան օրնութիւններուն առատ զեղմանը համար որ Ենթադրուած կրօնական կը բղին: Բնաւ մէկ աղօթքի ատեն մը ասանկ ընդհանուր կերպով բռնուած չէր:

Աղօթքի օրերը մեծ օրնութեան աւանդ եղան, ու անիկայ անցաւ զնաց խնդիրներն աւելի յարմար վիճակի մէջ ձգելով իր գործերուն եւ պատրաստութեան համար: Ենթադրուած մէջ շատ նշանաւոր եղաւ աս աղօթքի ատենին արդիւնքը՝ նկատմամբ Քրիստոնէական նախաձեռնութեան եւ միութեան յառաջ տանելուն: Երկրին շատ կողմերը աղբած մեծ շարժումը, ան ատենին եւ տեւեկ յայտնի կ'երևի Մայրաքաղաքին ալ մտնելով:

Ենթադրուած մէջ Քրիստոնէաներէն ու մանր իրենց միաբանական աղօթքը սկսան առաւանդ կանուս ժամը 6ին (կէսօրէն 6 ժամ առաջ) Յունուար 9ին, որ աղօթքի համար յատկացուած վեց օրերուն առաջին օրն էր: Ենթադրուած (Ենթադրուած) մէկ արուարձանը մեծ բազմութիւն մը ժողովուած էր առաւանդ ժամը 9ին (կէսօրէն 3 ժամ

առաջ) նախադասութեամբ Պատ. Գառնիլի Ուրիշը պատուական պաշտօնեային, եւ ուր որ աղօթքներ մատուցուեցան համաձայնութեամբ Երեւանի ժողովական ու Երեւանի պատուական Պաշտօնեաներէ, շատ յարմար ուղեբեմներ ըլլալով աղօթական: Հետեւալ Ուրիշ իրիկուն հետին (Թաւուշի) անուն պատկանելի Պաշտօնեային նախադասութեամբ անոր նման հաւաքուած մեծ բազմութեամբ մը ժողով եղաւ: Հաջոր հոգիի չափ մարդիկ որոնք չէին կրցեր աս ժողովին մասնակից ըլլալու տեղ գտնել՝ Երեւանի Պատուական զարատները հաւաքուեցան Թաւուշի խնդիրներ Պատ. Վիլհելմի նախադասութեամբ ու սրտաշարժ զգացում մը տիրեց:

Եւստարանական Միաբանութեան Ենթադրուած մէջ ըրած ժողովներուն օրերը առաւանդ ու իրիկուն աղօթքի յատկացեալ ատենները բազմաթիւ անձինք ներկայ կը գտնուէին: Հետեւալ Երեւանի կէսօրէն ետեւ Տէրուսական Ենթադրուած հանգիստը ու միացեալ կերպով: Հաջորդականները խիստ բազմաթիւ էին, ժողովին մեծ սրահ բոլորովին լեցուն էր աս պարագայի: Եւստարանական Միաբանութիւնը կը շարունակէ իր շարժական ժողովներն ընկել միաբանական աղօթքի համար Երեւանէն ըստանալ Սուրբ ու շատ անձինք ներկայ կը գտնուին:

Ենթադրուած ամիսը (Յունուարին) Պատ. Պարտուսի «Երեւան Եւ Սեփիւս» Ուրիշը Եւստարանական աշխատութիւններու մէջ պարագեցան Մայրաքաղաքը: Գեղեցիկները վերջին օրերը երկուքն ալ մի և նոյն օրը քարոզեցին Սեփիւսի թաղին Երեւանի խնդիրներէն: Երեւանը շատ օրոշ էր: Խաղական արթնութիւն մը հոն ու բոլոր ան թաղին մէջ յայտնի ըրաւ իր ներկայութիւնն ու զօրութիւնը: «Ենթադրուած տեղի ունեցաւ Շօն փողոցին Մատուսը (Պատ. «Սեփիւս») եւ ուրիշ տեղեր ալ Մայրաքաղաքին ալ եւս կողմերը: Երեւանը անդամներ եղան որ խորունկ անձնաքննութեան տուին ինքզինքնին, ու հոգիներուն կորստեանը վրայ իրենց յանցաւոր զանցառութիւնը առջինի կ'ըսէին սրտանց շատ ցաւ զգացին, հաւաքով աղօթքի պատրաստականութիւն եղաւ ու մեծած հոգիներ կ'անքի բերուեցան Սուրբ հոգիին շնորհովը:

Վերջին օրերի Պիտանիա՝ Կարիք ու Սաղարս Ուրիշ ըստանալ թէպէտ անոր օրնը շատ չընէր ստորին տեսակ ժողովուրդին քարոզութեան համար բացուեցան, կը շարունակուին խառն բազմութիւն դիզուել ամէն Երեւանալ թի իրիկուններ: Ըստ տեղերը ներկայ գտնուող անձները շատ յայտնի էր ճիշդ Եւստարանական քարոզութիւնը ականջին հասցնել փնտռուած կարգէն են: Պաշտօնները կարճ ու ջերմեւունք են, եւ կարգաւորութիւնն ու մտադրութիւնը կը տիրէ:

ԳԱՐԱԲԱ. Ըստ երկրին նկատմամբ մեծ խնդիրն է Կայսրին ու Պապականութեան մէջ տեղի հակառակութեան աճելը: Կայսրը յայտնեց Միսիւ Տըլա Կեթօնիէին (Պապն ու Քօնկիէի) Տեղապահին քաղաքականութիւնը պաշտպանել, ու առաջարկութիւն կ'ընէ Պապին որ ան Տեղապահին մէջ ցուցուած դիրքը բռնէ ու Ռոմանիայէն հրաժարի: Պապն ալ իր որոշումը կը յայտնէ որ բնաւ զիջում չպիտի ընէ, օտար զօրք գրելը յառաջ կը մղէ՝ մասնաւորապէս փորձառու զինուորները, Եւստարանական մէջ, ու կ'ստիպէ «Եւստարանական Եւստարանական Տէրութիւններուն մէկտեղ գործակցութիւնը: Խիստ կծու թղթակցութիւն մը բացուած է, ու մինչեւ անգամ լուր տարածուած է որ Կայսրը միտք ձգեր է ան

վախճանը ուր հասուց բանը Եւստարանական (որ Եւստարանական էր վերանորոգութեան ատենը, ու Պապէն բաժնունելով Եւստարանական Երեւանի Եւստարանական հաստատութիւնն պատճառ եղաւ): Պատահուածքը գրեթէ անդադրուեցաւ կ'երևի, ու ասանկով մեծ քաջալերութիւն կը տրուի ամէն տեղ Երեւանութեան աս մահաբեր թշնամիին տկարանալովը: Երեւանութեան աս մահաբեր թշնամիին նը արտաքը կարգի արտօնութիւն մը կը վայելէ հիմա Գաղղիայի մէջ:

ԵՍԱԼԻԱ. Ըստ երկրին մէջ բացուած մեծ գործերէն չափով մը օգուտ քաղուելու վրայ է. ու շատ հաճախական և նշանաւոր գործ մը յառաջ երթալու վրայ է Թոսթանայի եւ ուրիշ Խաղական կան զաւառներուն շատ քաղաքներուն մէջ: Թէ որ Երեւանական Խաղական անկախութիւնը ապահովեայ, քիչ աւելի շատ մը աշխատութիւններուն պատուը — յառաջ պիտի երթայ, ու Պապին հոգեւոր կայսերութիւնը շուտով պիտի թօթվուի մեծապէս: Պապականութիւնը ասանկով շատ ներքին կ'անէ: Մարմաւոր իշխանութեան բազմակը՝ որուն ապաւինած էր, կորստեցնելու ետեւ է, քանի որ հոռով Երեւանի բազմաթիւ համառօտ յարող անձներէն վստահութիւնը թօթվուեցաւ Սուրբ ամիսին ըստանալ խիստ Պապական կողմնակցութեան պատճառովը:

ԵՍՏՐԻԱ. Կայսր զգացումներ գործադրութիւնը կը անսնուի հունկարիստի ու Պոնտիֆի հոռովականներուն մէջ: Հունկարիստի մէջ Երեւանի Եւստարանական Երեւանի խնդիրներէն ճշմարտապէս աչնիւ դիրք մը բռնած է մեծ ներդրութեան եւ վստահի մէջ: Տէպրեքին՝ Մաճաններուն ու նաեւ Երեւանի Երեւանի Երեւանի մայրաքաղաքը մեծ ժողով մը հաւաքուեցաւ հունկարիստի Երեւանի Երեւանի Երեւանի նկատմամբ եղած Կայսերական հրովարտական դէմ բողոքելու: Կառավարութեան հրամանին ընդառնալով, ու սպառնացուած բանտարկութեան առջին: Եւստարանական դիրքերն շատ կարեւոր է, ինչու որ հունկարացիները պարզապէս սա սկզբունքին վրայ կը պնդեն թէ Երեւանի կառավարութեան հիմնական Մահառարկութիւնը միայն Երեւանի ինք կ'ընայ փոխել:

ՀՈՒՏՏ. Մատուոյ գործը յառաջ երթալու կը շարունակէ, ու նշանաւոր փոփոխութիւն մը գալու ետեւ է ընկերութեան երեսին վրայ:

ՆԵԿԵՍՏԱՆ. Ըստ երկրին քանի մը կողմերը երեւելի փոփոխութիւն տեսնուելուն վրայ ուրախ ենք: Եւստարանական Պոնտիֆի «Եւստարանական մէջ փորձ մը եղած էր այս ինչ քանի մը հորերը Քրիստոնէաներուն գործածութիւնն արգելելու անոնք ստորին դաս (ասլ) մարդիկ են ըսելով: Գաւառները ներքինալով մերժեց աս պահանջումը, պնդելով թէ հնդկական կանոնի նայելով կառավարողին դատը ամէնէն բարձրը համարուելու է: Մեծ գրգռութիւն մը եղաւ հնդկացի մէջ: Կայսր Եւստարանականութեան մէջ քաղաքին շնորհալոյ սահմանին մէջ երեւելի յառաջարկութիւն մը եղաւ Եւստարանական Պորտ Բնկերութեան Միսիոնարներուն ձեռքովը, հարկաւորները հիմա երեւանի ընդունուած ըլլալով: Տէլի քաղաքին մէջ Պապութիւնը քարոզութեան եղող Պատ. Միսիոնար կը շարունակէ մեծ բազմութիւններու քարոզել, թէ երբեք մը ըզգուշաւոր կերպով: Հիւսիսային արեւմտեան կողմի շատ գաւառները առաջ մը Եւստարանական թիկի կ'ընեն: Կ'երևի թէ ընկերներուն միտքին մէջ փոփոխութիւն մը բռնածի պէս է:

ԵՂԻՐԵՐ ԵՒ ԴԻՏԵԼԵՅՑ

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱԿԱՐԱՐՆԵՐ՝

Հատ յայտնի է մինչև անգամ հա-
րկանցի դիտողութիւն ընող մէկու մը
որ աս ընդարձակ երկրին աշխարհա-
գրական դիրքը անհուն բնական դիւր-
ութիւններ կու տայ վաճառականութե-
ան: Իր Երկեւեկան սահմանը Եւ-
րասիական Ովկիանոսն ու Երկամեանը
խաղաղական ըլլալով, հիւսիսային
սահմանին մեծ մասը աշխարհիս երեսը
գտնուած ամենէն մեծ լիճերու շարք մը
ունի՝ որոնք իրօք ցամաքի մէջ մեծ ծո-
վեր են, ու հարաւային կողմը Մեքսի-
քոյի ծոցն է: Իր սահմանագիծին շրջ-
ապարտ 10,000 մղոնի մօտ է, որուն 3-
800 մղոնը ծովագերք է ու 1,500 մղոնը
լիճի եզրեր:

Հիւսիսային սահմանին վրայի բազմ-
աթիւ լիճերը՝ ամէն ալ իրարու կից
կապուած են կարճ՝ բայց լայն ու խո-
րունկ գետերով, ու ասոնք անանկ նը-
շանաւոր են որ անոնց անուններն ու
չափերը արժանի կը սեպենք հոս գինի:
Երկայնութիւն Լայնութիւն
Լիճ Օնթերիօ 180 մղոն 35 մղոն
" Իրի 240 " 40 "
" Էրիերն 240 " 80 "
" Միչիկան 220 " 70 "
" Սուպերիօր 400 " 80 "

Ըստնց ամենուն ջուրը անոյշ է, ու
նաւարկելի ըլլալով վրանին մեծ նաւեր
կրնան բանիլ ձիւղ ինչպէս որ Միչիկ-
կանին ու Սուպերիօրին:

Կաւ ասիէ աւելին ալ կայ որ Մի-
ացեալ Կահանգներուն բոլոր ներքերը
անթիւ գետերով կը ջրուի, որոնցմէ
շատերուն չափը զարմանալի է: Միսի-
սիփիին ասոնցմէ ամենէն մեծն է, ու
աշխարհիս մէջ եղած գետերէն ամենէն
երկայնն է: Ըստ եղած տեղը հիւսիս-
ային 47° 47' Լայնութեան տակը կ'իշ-
նայ ու հարաւային լիտկութիւն մը
ունենով Մեքսիքոյի ծոցը կը թափի:
Միսիսիփիին ամենէն մեծ ձիւղը, որ
Միսսուրի կ'ըսուի, Ռօքի ըսուած լեռ-
ներէն կ'իջէ, ու ոմանց նայելով ասի-
կայ բուն գետը համարուած է քան թէ
ձիւղը: Ըստ ամենէն բարձր կէտէն
մինչև Մեքսիքոյի ծոցը եղած Միսի-
սիփիին բերանը 3,500 մղոն է, ու բոլոր
աս երկայն միջոցին մէջ միայն տեղ մը
կայ որ նաւարկութիւն չըլլար ու ան
ալ ծոցէն 3,000 մղոն անդին է:

Սիւս գլխաւոր գետերն են Երբան-
սա՝ 2,000 մղոնի մօտ երկայնու-
թեամբ, Ռէտ գետ, նոյնպէս. Բո-
լուպիա, 1,500 մղոն. Օհայօ 1,000,
ու ասոնցմէ պոստիկ շատ մը ուրիշներ ալ,
թէ և ասոնց մէջ կան նաև անանկներ
ալ որոնց վրայէն ամենէն մեծ նաւերն
ալ կրնան բանիլ բերանէն 100էն մին-
չև 200 մղոն վեր:

Ընդ ասանկով կրտսեններ որ Եւր-
պայի Միացեալ Կահանգները բնակ-
ւեն ամէն դիւրութիւններով հոգա-
ցուած են վաճառականութեան հա-
մար: Բայց աս դիւրութիւնները ա-
րուեստական միջոցով աւելցնելու
կողմանէ իր բնակիչներուն ճարտարու-
թիւնը ճշմարտապէս արտաքոյ կարգի
բան է: Եւրասիական մէջ գտնուած ամե-
նէն մեծ ջրանցքներէն (սաւա) մէկ
քանին Եւրոպա են: Ըստնցմէ մէկը՝ որ
Հոտսըն գետը Իրի լիճէն հետ կը կա-
պէ: Եւրոպ. Եւրօք Կահանգին մէջ, 364
մղոն երկայն է, 70 ոտք լայն ու 7 ոտք
խորունկ, ու աս ջրանցքին միջոցով
անբաւ գործ կը տեսնուի: Եւրոպան եր-
կաթի ճամբաներուն երկայնութիւնը 1-
858ին 26,210 մղոն էր, որոնք կանոնա-
ւոր կերպով գործողութեան մէջ են
Միացեալ Կահանգները, ու մինչև հի-
մա կարելի է որ 30,000 մղոնէն աւելի
եղած է. գործածութեան մէջ եղած
հեռագրական խելերն ալ 45,000 մղոն
էր:

Միացեալ Կահանգներուն մէջի ներ-
քին վաճառքներէն գուրս ուրիշ երկր-
ներ բոլոր խրկուածին արժէքը 1854ին
252,047,806 թաւէր էր, և նոյն տա-
րւոյն մէջ ուրիշ երկրներէն Միացեալ
Կահանգները մտած վաճառքին արժէ-
քը 301,494,094 թաւէր եղած էր:

Միացեալ Կահանգաց վաճառական-
ութեան նաւերը աշխարհիս ամէն կող-
մերը, ու գրեթէ ամէն նաւահանգիստ
կ'երթան: Միացեալ Կահանգաց վա-
ճառականի նաւերուն պարունակու-
թեան հետեւալ բոլոր գումարը Եւրո-
պայի:

Ղիպին հետ բաղադրութիւնը կը ցու-
ցնէ որ ինտոր շուտով աճեր է Եւրո-
պայի առուստըրը ու ինտոր մեծցեր է:
Երկու կառավարութիւնին պաշտօն-
ական տեղեկագիրներուն նայելով վա-
ճառականի առաջատարութիւնը նաւերուն
պարունակութեան բոլոր գումարը
1857ին էր
Մեծին Իրիտանիայի մէջ Եւրոպայ
Եւրոպատարութիւններուն . . . 3,981,494
Հոգեհաւերուն . . . 386,482
Իրիտանական զաղթականութեան
թիւնը մէջ առաջատարութեան
նիւթն ու շոգեհաւերուն 780,116

Միացեալ Կահանգաց նա-
ւերուն պարունակութիւնը
Եւրոպատարութիւններուն . . . 4,940,842
Հոգեհաւերուն . . . 705,784

Վաճառականութեան և ճամբորդի
համար եղած Միացեալ Կահանգաց
մէջի բոլոր շոգեհաւերը 1852ին 1,390
հատ էր, որոնց 765 հատը ներքի Լիճի-
րուն ու Գետերուն մէջ կը բանէին:
Եւրոպ. ասոնց թիւը շատ աւելցաւ:
Հիմա մեր ուշադրութիւնը դարձը-
նենք Միացեալ Կահանգաց մէջի Կա-
ռավարութեան:

Հոն կան կարգ մը դպրոցներ որ կ'ը-
սուին ՀՈՒՐԵՐԱՅՑ ԴՊՐՈՅՑ, որ Կա-
հանգներուն ամէն կողմը կը գտնուին,
ու ամէն մէկ Կահանգի Կառավարու-
թիւնը հաստատած է, ու ամէն կարգի
ժողովուրդը համար բացուած է, աղքա-
տին ալ հարուստին ալ: Ըստնց բոլորին
թիւը 100,000ի չափ կ'իջէ, ու աս
հասարակաց Կարգիները դաջող աշա-
կերտներուն բոլոր թիւը 5,000,000էն
աւելի է:

Ըստնցմէ զատ բոլոր երկիրը ամէն
քաղաքի՝ ու գրեթէ ամէն գեղի մէջ
մասնաւոր դպրոցներ և վարժարաններ
կան երկու սեղանի համար ալ, գաւառա-
րակութեան բոլոր ձիւղերուն մէջ կըր-
թիւն համար:

Եւ ամենուն վրայ բարձրագոյն դիտ-
ութեան համար 122 Ուսումնարաններ
և Համալսարաններ կան: Ըստուածա-
բանութիւն, Իրաւագիտութիւն և
Թշուկականութիւն սորվելու համար ալ
100 հաստատութիւններ կան:

Եւրոպայի մէջ առաջին տպարանը
հաստատուեցաւ յամի հետեւ 1639ին,
կամ Պանդուկտ Մայրիքը Բլիմութ-
հանէն 19 տարի նոքր: Բայց շատ
քիչ յառաջագիտութիւն եղած էր
տպագրական գործին մէջ՝ մինչև
գաղթականներուն 70 տարի առաջ Մեծ
Իրիտանիայէն գաղութելէն ետեւ:

Եւրոպայի մէջի հիմա ան երկրին
մէջ քանի տպարան ըլլալը ճշդիւ նշան-
ակել, բայց 1850ին եղած վերջին աշ-
խարհագրիւն և ուրիշ աղբիւրներէ առ-
նելով կրնանք ըսել թէ 25 կամ 30,000
հոգիէն պակաս չեն ըլլար Միացեալ Կա-
հանգաց մէջ գիրք և պարբերական
թերթեր տպագրելու գործին մէջ և
զոյղ անձանց թիւը: Մեր ընթերցող-
ները կրնան դադարաւոր մը ունենալ աս
գործին ընդարձակութիւնը վրայ՝ երբ
որ իրենց տեղեկացողներէ թէ 750էն
պակաս չեն ըլլար շարունակ գործողու-
թեան մէջ եղած թուղթ շինելու գործ-
արանները, որոնք 2,000 շոգեհաւով
գործիք ունենալով 270,000,000 լիպրէ
թուղթի կը շինեն տարին: Եւ թուղթե-
րը արտադրելու համար 405,000,000
լիպրէ քուրջ կը պահանջուի:

Կիրքի գործը տարին 16,000,000
թաւէրէն աւելին կը հասնի Միացեալ
Կահանգաց մէջ:

Ըստնց Կահանգի Տրատարակուեցաւ
Պոսթըն քաղաքին մէջ 1690ին, բայց
Եւրոպական կառավարութիւնը խա-
փանց: Ուրիշ մը սխալուեցաւ 1701ին
ու թողնուեցաւ ունեցաւ շարունա-
կելու:

Հիմա հաշիւ եղած է որ 4,000 լը-
գիր և ուրիշ պարբերական թերթերու
մօտ կը Տրատարակուի ան երկրին մէջ:

Գլխաւոր քաղաքներուն մէջ մէկ քա-
նի երեկի Օրական թերթերը անթիւ
ստորագրողներ ունին: Եւրոպ. Եւրօք
Հէրալդը ամէն 70,000 օրինակ կը
հանէ: Եւրոպ. Եւրօք թայմը 42,000.
Եւրոպ. Եւրօք թայմը 29,000 ու
Եւրոպ. Եւրօք թայմը 50,000:

Ֆիլատէֆիա քաղաքին Բըպլը 1 է-
ճըրը ամէն օր 65,000 օրինակ կը հանէ:
Եւրոպայի մէջ լրագիր կարգաւ

այնչափ հասարակութեան հաճելի բան
մըն է որ մինչև անգամ 2,000 բնակիչ
ունեցող փոքրիկ քաղաք մը իր ամէն օր-
ուան լրագիրն ունի: Ու 20,000 բնա-
կիչով քաղաքները չորս հինգ հատ ա-
մէն օրուան ու նոյնչափ ալ շաբաթա-
կան լրագիրներ ունենալու են:
(Պիտէ Զարուհիստիս):

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
Մարտ 7, 1860:

ԲԱՆԱԳԱՎԱՆ ԼՈՒՐԵՐ
ՏԱԿԱՍՏԱՆ. Հետեւալը առած
ենք Լիւնը՝ Եւրոպայի լրագիրին փետր.
29ին Տրատարակուած թերթէն: —
Եւրոպայի Չորեքշաբթի մը Տրատարա-
կած թերթին մէջ լուր տուած էինք
Սամուօլի մէջ եղող Ֆէրիք Իպրահիմ
Փաշային սպանութիւնը. ու նաև սպանու-
ղին ու անոր եղևնադործութեան հետ
մասնակցութիւն ունեցող Փաշային
կնկանը բռնուելն ու Տեսչութեան
Պաշտօնէտէին տուելը քննուելը: Եւրոպ.
ետեւ եղած դատաստանական քննու-
թիւնները լմնցած է ու երկու ամբաս-
տանեալներն ալ մահուան դատապար-
տուած են: Եւ վերջը հաստատած է
Վիճ. Սուլթանը ու մինչև հիմա դործ-
ագրուած պիտի ըլլար թէ որ դահիճ
մը գտնուելու դժուարութիւնը չըլլար
կնկանը համար՝ որ իր սիրած մարդուն
հետ մէկտեղ կ'ախուրդուէր մոռցուելու: Ուս-
տի մարդ մը գտնուելու համար լուր խը-
րուեցաւ Պրուսա ու անոր գալուէն անմի-
ջապէս պիտի կ'ախուրդուէր: Եւրոպ. առջի
բաժնէնքս զատ սա հետեւեալ նորագոյն
լուրերն ալ հասած են մեզի աս եղևնա-
գործութեան պարագաներուն ու անոր
հիշուկաներուն վրայով: Հանքը (ըս-
պանուած Փաշային կնկը) ինչպէս որ
ըսած էինք, Եւրոպայի Իտալիէն Յոյն
գարձած մըն էր, ու իր և սպանուղին
խոստովանութիւնէն կ'երեկ թէ երկար
ատենէ ի վեր սիրաբանական գործող-
ութեան մէջ յառաջ գացած էր միւսին
հետ՝ որ ուրիշ տարի Կոստանդուպոլիս
չային: Եւ պաշտօնը ձգելէն ետեւ մար-
դը՝ ճիւղաւաճա (Եւրոպայի) եղաւ իր
հին տիրոջ տանը մօտերը, որ գրեթէ
Մեքսիքայի Փաշային բնակարանին դի-
մացքն է, ու ասանկ յարմար տեղ մը
ըլլալով շարունակեց իր դաւաճանու-
թիւնը տիրոջ կնկանը հետ: Բայց կի-
նը գոհ չըլլալով ասանկ սխալուած հա-
ղորդակցութիւնէ մը՝ որոշեց իր երկիր
մէջտեղէն վերցնելով սիրահարած
մարդուն հետ բոլորովին կենակից ը-
լալ: Հետեւալէ 16ին (փետր.) իրի-
կունը կնկը դնաց մէկ հաւատարմ ա-
ղախին մը հետ իր սիրականին խանու-
թը ու հոն 7,000 զուրուշ արժէքով
անդամանքէ մատնի մը կաշառք տա-
լով՝ խոստացաւ որ կ'իջէ ծեր մարդը ը-
մնացնէ, ինքն ու իր աղջկը իրեն հետ
պիտի կարգուին: Եւ բանախօսութեան
ատենը անցած բոլոր բաները կ'ըսուի
թէ Տեսչութեան Պաշտօնէտէին տուել
մանրամասն կերպով պատմուած է, ու
անկէ ետեւ տեղեկութեանը նայելով որ
մեզի ալ հասած է, կ'երեկ թէ հաճի
հիւսէյինը՝ սիրողին անունը՝ առ-
ջի բերան սաստիկ մեծեց ատ գործը
նէլ, բայց երբոր կնկանը աղջկը (երի-
տասարդ ու գեղեցիկ) կոշտաբէն թա-
թին մէջ աւելցուեցաւ, վերջապէս զիջաւ
ու յանձն առաւ նոյն իրիկունը գործը
կատարելու: Ուստի ան ատենը որո-
շուեցաւ թէ ժամը 1½ին (աւա թայմը)
տանը ետեւի մէկ գունէն ներս պիտի առ-
նուի, ու թէ նոյն ատենը թշուառական
կնկը իր երկիր մահու չափ խմցնե-
լով գինով պիտի ընէ: Եւրոպայ եղաւ ու
որոշուած ատենը մարդասպանը տուն
գնաց ու քնացող Փաշային սենեակը
տարուելով մէկէն անոր պարանոցի փող
կտրեց, բայց չէ թէ մեռնողին քանի մը
անգամ օգնութիւն պօռուէն առաջ:
Թշուառ կնկը չոք տարաւ պատրաստ

ըլլալ աս ձայնին վայելուէ ձև տալու,
ու վայնասուն հանելով տանը միւս կող-
մըր գնաց թէ Փաշայն սպանեցին Կո-
շայինը (Չէրքէ): Երբոր Փաշա-
յին որդիքն ու աղջկանը հօրերուն
սենեակը հասան, սպանողը փախած ու
ծեր մարդն ալ մահուան վերջին տագ-
նապին մէջ գտան: Ընտանիքին աղաղա-
կը շուտով հոն ժողովեց Մեքսիքայի
քանի մը սպասաւորներն ու բանակի օգ-
նական մը: Կիպուածով մը աս օգնա-
կանը տեսած էր նոյն իրիկունը հանը
մին իր սիրողին խանութը մտնելը, ու
կասկած ընելով աս բանին հիմա ան-
միջապէս ճիւղաւաճաին խանութը գը-
նաց: Հոն գտաւ մարդասպանը լաթե-
րը արիւնոտ ու սպանութեան դործը
ըսած դանակն ալ ձեռքը: Մարդը ասոր
վրայ բռնուեցաւ, ու մէկէն բոլոր գա-
ւաճանութիւնը խոստովանելով հանքին
ալքանտ դրուեցաւ: Եւ եղևնադործ-
ութիւնը՝ ըսելու ալ հարկ չկայ որ
Սամուօլի բնիկ ընկերութեան մէջ խո-
րին դրուութիւն պատճառեց:

Կիրակի առտու վերջոյ ժամը մարդ-
ասպանը զխառնուեցաւ ու կնկը կա-
խուեցաւ Պոլսոյ Իսթիսային տուղը
կամուրջին գլուխը:

ԼԻՍՏՐԻԱ. Իտալական խնդիրն
կարգադրութեանը համար Եւրոպայի
ու Կաղղկայի առաջարկած զխառն
կէտերը Լիստրիային չեն գտնուած ըլլա-
լուն լուրը հաստատուած է:

ՊԱՍԵԱ. Մատրիտէն փետրուար
1ին: Ընտրու 4ին եղած Մորոզոյի կը-
սիւն մէջ Սպանիացիները կորսնցու-
ցին 10 պաշտօնակալ և 58 մարդ սպա-
նուած է, ու 53 պաշտօնակալ և 711
մարդիկ վիրաւորուած:

Մատրիտ, փետր. 11: Մորոզո-
յէն լուր կայ որ երեկ Մարաջախտ
Օ'Տօնէլը Ֆէս երթալու ճամբան լը-
տակեց, թէ թուականին վեց մղոնի չափ
առաջ թերթով: Չէնէրալ Իրիմի ալ
խուճով մը ուրիշ կողմը լրտեսեց: Ժո-
ղովուրդը թշուառութիւն մը չցուցնե-
լէն զատ բարեկամական կերպով մը ըն-
դունեցին զօրքը: Մորոզոյի բանակին
մնացորդը Ֆէսի ու Թիւրքի ճամբա-
ններուն միացած տեղն է: Մարաջախտ
Օ'Տօնէլը իր գործողութիւնները ան-
միջապէս շարունակելու պատրաստու-
թեան վրայ էր:

Փետր. 13: Մարաջախտ Օ'Տօ-
նէլը բանակին ուղեւձ մը ընելով կ'ի-
մացնէ որ թշուառական գործողու-
թիւնները պիտի շարունակեն՝ մինչև
որ թշուառին հաշտութիւն խնդրելու
հարկաւորութեան տակ գտնէ ինքզին-
քը: Սպանիային միայրը իրեն տրուած
նախատեսքներուն վրէժն անոնք ու ը-
րած զոհերուն համար հատուցում ըս-
տանալն է:

Փետր. 15: Մարաջախտ Օ'Տօ-
նէլը կը գրէ որ Մուլէ Եւրոպային խա-
ղաղութեան գործակալ խրկուած լուր
մը հասեր է իրեն հարցնելու թէ ինչ
պայմանով պատերազմը կրնայ վերջա-
ցնել: Մարաջախտը պատասխան
տուած թէ Միայն թաղուհի (Սպա-
նիայի) իշխանութիւնն ունի հաշտու-
թեան պայմաններ տալու: Եւրոպ. օրը
կըրք գրութիւններով Չէնէրալ Ուս-
թարիքը Մատրիտ խրկեց: Թիւրքական
մօտերն եղած քաղաքները կը շարու-
նային պատգամաւորութիւններ խը-
րել: յայտնելու Սպանիայի թաղուհի-
ին հպատակելու փափաքին: Բայց և
այնպէս Մարաջախտը աղբու կերպով
իր պատրաստութիւնները յառաջ տա-
նելու ետեւ է պատերազմը շարունա-
կելու:

ՉԻԼՍՏԱՆ. Դանկայէն դիկտ'
21ին լուր առնուած է որ Փերին մայր-
աքաղաքը ու Բէյթօ դեպի բերանը
զօրաւոր կերպով ամրացնելու վրայ
են: Բէյթօ դեպի մօտ 100,00 թաւ-
թար զօրք կ'իդրոնացուցած են:

Եւրոպացիք ալ աղբու զօրութեամբ
պատրաստութիւն կը տեսնեն գալու
պատերազմին համար:

ԵՄԵՐԻԿԱ. Կոր լուրերէն կ'իմա-
ցուի՝ որ վերջապէս Երեսփոխանաց
Դոյրովին Կախազ մը ընտրուել է
Յարգ. Բենինիկիլըն Կիւս Չէրքի
Կահանգէն:

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
Ի ՏՊԱՐԱՐԱՆ ԱՊՐ. 22 ԸՆԴՈՒՆ